

Management of the Dual Vocational Education System in Institutions under the Office of the Vocational Education Commission, Nakhon Ratchasima Province

Aitthiphon Khongbanthat, Prommin Srimuenwai, and Somdet Sawandee

Nakhonratchasima College, Thailand

E-mail: aitthiphon.ball2499@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-9360-9250>

E-mail: porm0704.2503@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-9237-0522>

E-mail: dad.sawanl@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-3454-2030>

Received 20/04/2025

Revised 27/04/2025

Accepted 24/06/2025

Abstract

Background and Aims: This research aimed to study and compare stakeholders' opinions on the administration of the dual vocational education system in institutions under the Office of the Vocational Education Commission, Nakhon Ratchasima Province, categorized by educational level and status. And to study the guidelines for promoting the administration of the dual vocational education system in institutions under the Office of the Vocational Education Commission, Nakhon Ratchasima Province.

Methodology: The sample group consisted of 379 participants, including administrators, teachers, entrepreneurs, and vocational students. The research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire, which had an Item-Objective Congruence (IOC) value ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.90, as well as a structured interview form. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and pairwise comparison using Scheffe's method.

Results: Research findings revealed that: 1. The overall administration of the dual vocational education system in educational institutions was rated at a high level. When classified by educational level and status, there were statistically significant differences at the .05 level. 2. Guidelines for improving the administration of the dual vocational education system indicated that the development of dual education should emphasize enhancing skills required by the labor market, designing curricula aligned with industrial needs, and ensuring quality assurance before implementation. In addition, continuous professional development for teachers and staff is recommended, along with regular supervision and evaluation of teaching practices. For vocational training, it is advised to establish internship agreements, conduct orientation and exit sessions to prepare students, appoint qualified trainers who meet standardized assessments, and promote internship evaluations. Appropriate welfare and support for students should also be provided. Finally, a clear assessment system should be established to support students' ongoing development, along with implementing quality assurance mechanisms at all levels and evaluating employer satisfaction to continuously improve the effectiveness of teaching and learning.

Conclusion: The administration of the dual vocational education system in educational institutions was found to be at a high level, with statistically significant differences based on educational level and status. Development guidelines should focus on enhancing skills demanded by the labor market, designing curricula aligned with industrial needs, and continuously developing teachers. A rigorous vocational training system should be established, with clear evaluation processes and a quality assurance system to support student development and enhance the effectiveness of teaching and learning.

Keywords: Educational Administration; Dual Vocational System; School Administrator

การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

อิทธิพล คงบรรทัด, พรหมินทร์ ศรีหมื่นไวย และสมเดช สำนวนดี

วิทยาลัยนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามระดับชั้น และสถานะ และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหาร การศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีการศึกษา: กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ประกอบการ นักเรียนนักศึกษา จำนวน 379 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80 -1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการศึกษา: ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นและสถานะ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา พบว่า การพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคีควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับตลาดแรงงาน ออกแบบแผนการเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้ นอกจากนี้ ควรพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง พร้อมกำหนดการนิเทศการสอนเป็นประจำ ในด้านการฝึกอาชีพ ควรจัดทำสัญญาฝึกงาน ปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อม กำหนดให้ครูฝึกเป็นผู้เชี่ยวชาญและผ่านการประเมินมาตรฐาน อีกทั้งส่งเสริมการประเมินผลการฝึกงานและจัดสวัสดิการที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน สุดท้าย ควรมีระบบวัดผลที่ชัดเจนเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดระบบประกันคุณภาพทุกระดับและประเมินความพึงพอใจของสถานประกอบการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปผล: การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญตามระดับชั้นและสถานะ แนวทางการพัฒนาควรมุ่งเน้นการเสริมทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการ ออกแบบแผนการเรียนให้สอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรม และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ควรมีระบบฝึกอาชีพที่เข้มงวด มีการประเมินผลที่ชัดเจน และจัดระบบประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา; ระบบทวิภาคี; ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันที่นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้เกิดอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ๆ จำนวนมาก เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ส่งผลให้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ประเทศไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อให้พร้อมสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมและ

บริการของประเทศ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ โดยการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เครื่องจักร เทคโนโลยี และกำลังคนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะเพื่อเข้าสู่สังคมงานและอาชีพได้อย่างสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การหาวิธีจัดสรรทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สนองต่อความเจริญทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเร่งสร้างกำลังคนในระดับกลางและระดับสูง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพมนุษย์และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกกลุ่มทุกวัยให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็งมีทักษะชีวิตพัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการพร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและสังคมไทยเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะกำลังคนให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตและสนับสนุนการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นองค์กรที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีรวมทั้งฝึกการอบรมวิชาชีพโดยมียุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้มีคุณภาพมาตรฐานทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องระบบอาชีวศึกษาจึงได้มีการปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบความร่วมมือ และเครือข่ายการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะภาคเอกชนผู้ประกอบการกลุ่มอาชีพ ฯลฯ จึงเปิดโอกาสให้สถานประกอบการในภาคอุตสาหกรรมได้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน และการดำเนินงานด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ผ่านมาจะต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน เช่น ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านนักศึกษา ด้านสถานประกอบการ ด้านชุมชน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการศึกษาวิชาชีพตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาได้กำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่ง ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีคุณภาพทั้งการเพิ่มปริมาณผู้เรียนและการเพิ่มจำนวนสถานประกอบการให้เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2566)

จากการศึกษาด้านความไม่สอดคล้องกันระหว่าง อุปสงค์กับอุปทานของแรงงานและการคาดประมาณความต้องการแรงงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ประเทศไทยมีปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการแรงงานและอุปทานแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ล้วนมีจุดเริ่มต้นมาจากการจัดการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษา ควรเร่งดำเนินการเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนเพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา (แรงงานระดับกลาง) ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีสมรรถนะในการทำงาน และมีความสามารถในสาขาอาชีพทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตลอดจนมีทัศนคติ มีคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ก็พบปัญหาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ยังไม่ได้ขยายไปมากเท่าที่ควร แม้ว่าการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การคุณภาพผู้เรียน รวมถึงคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ และตลาดแรงงาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางที่สามารถนำไปกำหนดนโยบาย รูปแบบ แนวทางในการวางแผนส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และนำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับชั้น และสถานะ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาระบบทวิภาคี

“ทวิภาคี” แปลว่า “สองฝ่าย” ซึ่งหมายถึง สถานประกอบการและโรงเรียน เยาวชนที่เข้าร่วมฝึกอาชีพในโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้นจะมี 2 สถานภาพในบุคคลเดียวกัน คือ เป็นนักเรียน นักศึกษาในโรงเรียน และในขณะเดียวกันก็เป็นพนักงานฝึกอาชีพของสถานประกอบการด้วยการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งการศึกษาในระบบนี้ผู้เรียนหรือผู้ฝึกหัด (Trainee) จะต้องเรียนรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐาน โดยเรียนและฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ที่สถานศึกษา สัปดาห์ละ 1-2 วัน ส่วนรายวิชาชีพสาขางาน จะเรียนและฝึกปฏิบัติจริงที่สถานประกอบการ 3-4 วัน ทั้งนี้อยู่ในข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ (ฝ่ายวิชาการ กาญจนภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง, 2567)

แนวคิดการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2561) ได้ให้ความหมาย อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน

สอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน

การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนระบบทวิภาคี หมายถึง การดำเนินการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาเอกชนและสถานประกอบการในการจัดการศึกษาวิชาชีพ ตั้งแต่กระบวนการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล การจัดการฝึกอาชีพ และการนิเทศ เพื่อสามารถผลิตและพัฒนาากำลังคนเข้าสู่ตลาดแรงงานและเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากประสบการณ์จริง (ภาตะวัน บุญจิต, 2565)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นภาพร เหล่าพิชิต (2562) ได้ทำการศึกษา การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) สภาพปัจจุบันของการจัดการการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่นๆ คือ การนิเทศการศึกษา และปัญหาของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่พบมากที่สุดคือด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ด้านการจัดทำหลักสูตร และ (2) แนวทางการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์ คือ สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมด้านผู้เรียน สำรวจความต้องการในการจัดทำหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูฝึกในสถานประกอบการ ส่งเสริมการนิเทศออนไลน์ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

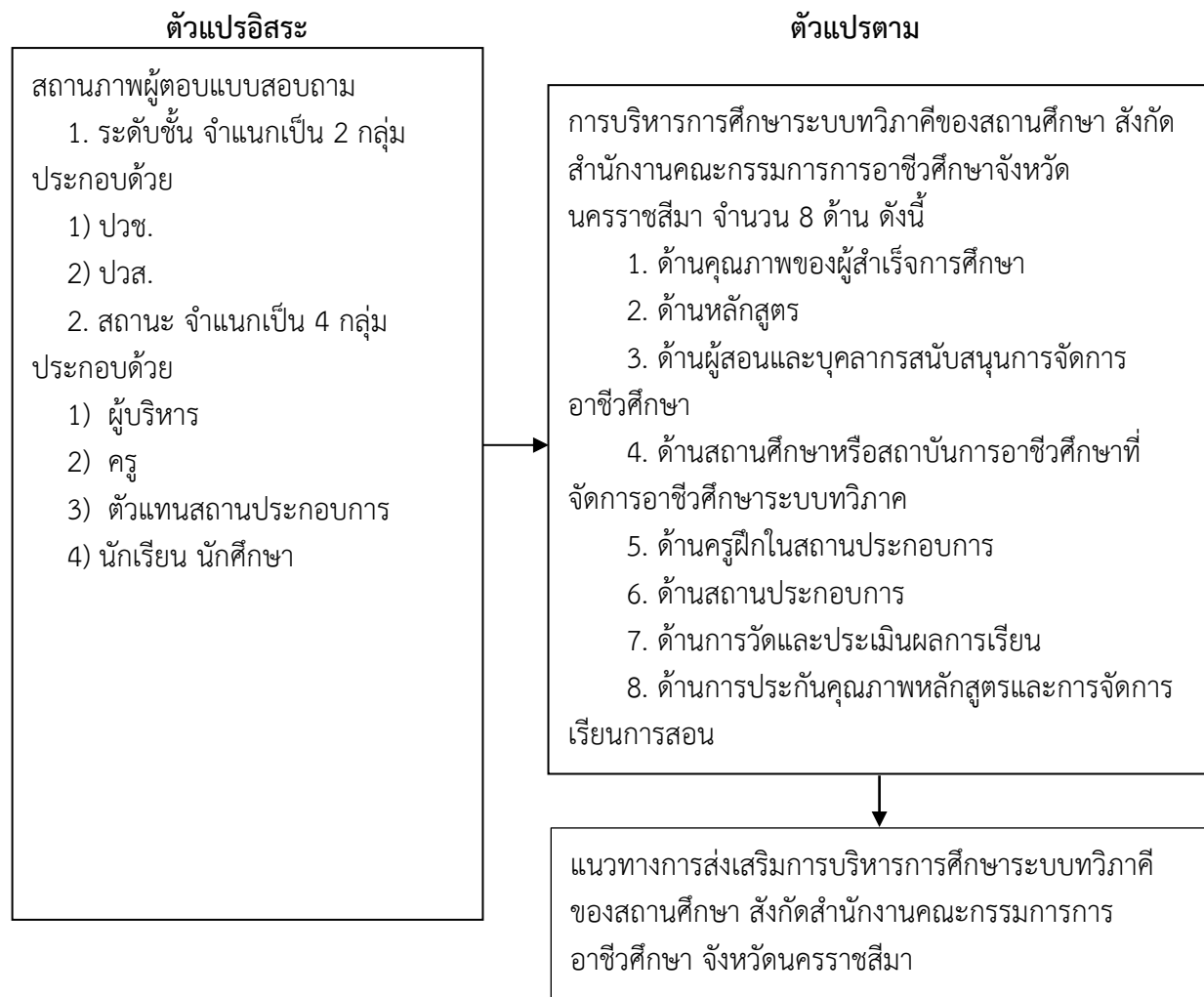
ธนภัทร แสงจันทร์ (2564) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ข้อ ดังนี้ (1) ผลของการศึกษาสภาพ พบว่ามีนโยบายและเป้าหมายที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระบบทวิภาคีให้มากขึ้น ผลิตผู้เรียนที่มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ มีการจัดโครงสร้างการบริหารตามคู่มือแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และมีปัญหาเกี่ยวกับความร่วมมือกับสถานประกอบการในช่วงเริ่มต้น (2) ผลของการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า ควรนำกระบวนการบริหารแบบ POLC และองค์ประกอบ 5C มาใช้ในการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพ 2) รูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ สาระสำคัญของรูปแบบ การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จโดยมีการประเมินความเหมาะสม ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ปารวี แก้วมณีชัย (2567) ได้ทำการศึกษา การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตและแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยประสานความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการ

อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านครูในสถานศึกษา และในสถานประกอบการ 3) ด้านสถานประกอบการ และ 4) ด้านผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมในการบริหารจัดการของสถานศึกษาและสถานประกอบการให้ประสบความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2566) จำนวน 8 ด้าน ซึ่งสามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ประกอบการ นักเรียนนักศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 29,203 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ประกอบการ นักเรียนนักศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 379 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan, 1970) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับชั้นและสถานะ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2566) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

3.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยการพัฒนาแบบสอบถามมาจากของ อุษา พรหมรินทร์ (2561)

3.1.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.80 -1.00

3.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.7 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี

3.1.8 คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

3.1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ จำนวน 8 ข้อ

3.2.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.2.3 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.4 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับชั้น และสถานะของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม ระดับชั้น โดยใช้ค่า t - test (Independent samples)

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม สถานะ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

5.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) t- test แบบ Independent samples และ F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ระดับชั้น		
ปวช	269	71.00
ปวส	110	29.00
2. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	2	0.50
ครู	18	4.70
ตัวแทนสถานประกอบการ	5	1.30
นักเรียน นักศึกษา	354	93.40
รวม	379	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนระดับชั้น ปวช. จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 ระดับชั้น ปวส. จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 โดยเป็นนักเรียน นักศึกษามากที่สุด จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 93.40 เป็นครู จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 ตัวแทนสถานประกอบการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และผู้บริหาร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	4.26	0.57	มาก	6
ด้านหลักสูตร	4.27	0.55	มาก	5
ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา	4.25	0.61	มาก	7
ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการจัดการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4.23	0.59	มาก	8
ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ	4.28	0.59	มาก	4
ด้านสถานประกอบการ	4.45	0.53	มาก	2
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	4.51	0.45	มาก	1
ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.31	0.53	มาก	3
โดยรวม	4.32	0.55	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงว่า การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.32 ; S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ($\bar{X}$ = 4.51 ; S.D. = 0.45) ด้านสถานประกอบการ ($\bar{X}$ = 4.45 ; S.D. = 0.53) ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.31 ; S.D. = 0.53) ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ($\bar{X}$ = 4.28 ; S.D. = 0.59) ด้านหลักสูตร ($\bar{X}$ = 4.27 ; S.D. = 0.55) ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.26 ; S.D. = 0.57) ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ($\bar{X}$ = 4.25 ; S.D. = 0.61) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการจัดการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X}$ = 4.23 ; S.D. = 0.59)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับชั้น และสถานะ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับชั้น

การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา	ระดับชั้น				t	Sig.
	ปวช. n=157		ปวส. n=80			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	4.17	0.54	4.49	0.59	-5.032*	0.000
ด้านหลักสูตร	4.15	0.53	4.56	0.48	-7.100*	0.000
ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา	4.19	0.56	4.39	0.69	-2.677*	0.008
ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาค	4.15	0.59	4.41	0.55	-3.934*	0.000
ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ	4.17	0.55	4.53	0.59	-5.569*	0.000
ด้านสถานประกอบการ	4.34	0.54	4.72	0.39	-7.662*	0.000
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	4.40	0.47	4.78	0.24	-10.200*	0.000
ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.20	0.53	4.57	0.43	-6.354*	0.000
โดยรวม	4.22	0.54	4.56	0.49	-9.626*	0.000

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 3 แสดงว่า การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับชั้น มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวม ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น ปวช. ($\bar{X} = 4.22$) มีค่าต่ำกว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น ปวส. ($\bar{X} = 4.56$) และการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานะ

ด้าน ที่	รายการ	สถานะ							
		ผู้บริหาร		ครู		ตัวแทนสถาน ประกอบการ		นักเรียน นักศึกษา	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	4.00	0.57	4.56	0.56	4.68	0.72	4.24	0.57
2	ด้านหลักสูตร	3.90	0.42	4.59	0.53	4.84	0.36	4.24	0.54
3	ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการ จัดการอาชีวศึกษา	3.50	0.14	4.37	0.80	5.00	0.00	4.23	0.59

ด้าน ที่	รายการ	สถานะ							
		ผู้บริหาร		ครู		ตัวแทนสถาน ประกอบการ		นักเรียน นักศึกษา	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
4	ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการ อาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาค	4.20	0.28	4.44	0.70	5.00	0.00	4.21	0.58
5	ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ	3.80	0.28	4.46	0.72	5.00	0.00	4.26	0.58
6	ด้านสถานประกอบการ	3.90	0.14	4.43	0.74	5.00	0.00	4.44	0.52
7	ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	4.90	0.14	4.76	0.52	5.00	0.00	4.49	0.45
8	ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน	4.06	0.09	4.54	0.41	4.94	0.13	4.30	0.33
ภาพรวม		4.06	0.28	4.54	0.65	4.94	0.15	4.30	0.55

จากตารางที่ 4 แสดงว่า การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นผู้บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D.= 0.28) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ($\bar{x} = 4.90$, S.D.= 0.14) ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาค ($\bar{x} = 4.20$, S.D.= 0.28) ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.06$, S.D.= 0.09) ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ($\bar{x} = 4.00$, S.D.= 0.57) ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 3.90$, S.D.= 0.42) ด้านสถานประกอบการ ($\bar{x} = 3.90$, S.D.= 0.14) ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ($\bar{x} = 3.80$, S.D.= 0.28) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ($\bar{x} = 3.50$, S.D.= 0.14) ตามลำดับ

การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นผู้บริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D.= 0.65) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ($\bar{x} = 4.76$, S.D.= 0.52) ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.59$, S.D.= 0.53) ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ($\bar{x} = 4.56$, S.D.= 0.56) ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.54$, S.D.= 0.41) ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.46$, S.D.= 0.72) ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาค ($\bar{x} = 4.44$, S.D.= 0.70) ด้านสถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.43$, S.D.= 0.74) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ($\bar{x} = 4.37$, S.D.= 0.80) ตามลำดับ

การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นผู้แทนสถานประกอบการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.94$, S.D.= 0.15) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00) ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาค ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00) ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00) ด้านสถานประกอบการ ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ($\bar{x} = 5.00$, S.D.= 0.00) ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียน

การสอน ($\bar{x} = 4.94$, S.D.= 0.13) ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.84$, S.D.= 0.36) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ($\bar{x} = 4.68$, S.D.= 0.72) ตามลำดับ

การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.30$, S.D.= 0.55) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ($\bar{x} = 4.49$, S.D.= 0.45) ด้านสถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.44$, S.D.= 0.52) ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.30$, S.D.= 0.33) ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.26$, S.D.= 0.58) ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ($\bar{x} = 4.24$, S.D.= 0.57) ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.24$, S.D.= 0.54) ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ($\bar{x} = 4.23$, S.D.= 0.59) ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{x} = 4.21$, S.D.= 0.58) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม สถานะ

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.722	3.000	0.907	2.785*	0.041
	ภายในกลุ่ม	122.147	375.000	0.326		
	รวม	124.868	378.000			
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3.962	3.000	1.321	4.534*	0.004
	ภายในกลุ่ม	109.242	375.000	0.291		
	รวม	113.204	378.000			
ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.269	3.000	1.423	3.942*	0.009
	ภายในกลุ่ม	135.393	375.000	0.361		
	รวม	139.663	378.000			
ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ระหว่างกลุ่ม	4.010	3.000	1.337	3.885*	0.009
	ภายในกลุ่ม	129.035	375.000	0.344		
	รวม	133.045	378.000			
ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	3.726	3.000	1.242	3.679*	0.012
	ภายในกลุ่ม	126.602	375.000	0.338		
	รวม	130.328	378.000			
ด้านสถานประกอบการ	ระหว่างกลุ่ม	2.135	3	0.712	2.573	0.054
	ภายในกลุ่ม	103.73	375	0.277		
	รวม	105.865	378			
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.716	3	0.905	4.541*	0.004
	ภายในกลุ่ม	74.776	375	0.199		
	รวม	77.492	378			
ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	6.141	3	2.047	7.67*	0.000
	ภายในกลุ่ม	100.093	375	0.267		

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
รวม		106.234	378			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.095	3	1.032	9.431*	0.000
	ภายในกลุ่ม	41.022	375	0.109		
	รวม	44.117	378			

*p $\geq$.05

จากตารางที่ 5 แสดงว่า การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม สถานะ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกันในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุน การจัดการอาชีวศึกษา ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สรุปผลการวิจัย

การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนระดับชั้น ปวช. จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 ระดับชั้น ปวส. จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 โดยเป็นนักเรียนนักศึกษา มากที่สุด จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 93.40 เป็นครู จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 ตัวแทนสถานประกอบการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และผู้บริหาร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ด้านสถานประกอบการ ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านหลักสูตร ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับชั้น และสถานะพบว่า

2.1 การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม สถานะ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกันในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการ

อาชีวศึกษา ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาค ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาพัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาวิชาชีพ พร้อมกับเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพร้อมสำหรับการทำงานในยุคปัจจุบัน

ด้านหลักสูตร สถานศึกษาควรออกแบบแผนการเรียนที่สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุน ควรส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งกำหนดการนิเทศการเรียนการสอนอย่างน้อย 3 ครั้งต่อภาคเรียน เพื่อสร้างมาตรฐานในการจัดการอาชีวศึกษา

ด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาค สถานศึกษาควรจัดทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนและสถานประกอบการ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการปฐมนิเทศก่อนฝึกงานและปัจฉิมนิเทศหลังสิ้นสุดการฝึก เพื่อเตรียมความพร้อมและทบทวนประสบการณ์ให้กับผู้เรียน

ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ควรกำหนดให้ครูฝึกในสถานประกอบการเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและผ่านการประเมินความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อสร้างคุณภาพในกระบวนการฝึกอาชีพ

ด้านสถานประกอบการ ควรส่งเสริมให้สถานประกอบการร่วมมือกับสถานศึกษาในการประเมินผลการฝึกอาชีพ และจัดสวัสดิการหรือเบี้ยเลี้ยงที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียนตามข้อตกลง

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน สถานศึกษาควรจัดกระบวนการวัดผลอย่างเป็นระบบและใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ควรกำหนดระบบประกันคุณภาพในทุกระดับชั้นการศึกษา พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก อาจเนื่องมาจาก ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถปฏิบัติงานได้ทันที มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในงานจริง สอดคล้องกับ สุทธิรักษ์ ทัศนบุตร (2566) ได้ทำการศึกษา การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก

2. การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจาก นักเรียนระดับ ปวช. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) อยู่ในช่วงเริ่มต้นการเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพ อาจยังขาดความมั่นใจและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานจริง และนักเรียนระดับ ปวส. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่สูงกว่า เนื่องจากได้รับการเรียนรู้เชิงลึกและการฝึกปฏิบัติงานมาแล้วในระดับ ปวช. สอดคล้องกับ Gunderson (2004) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการที่มีผลต่อนักเรียนระดับอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือตรวจสอบว่าการศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรือธุรกิจมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุดของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา จากการศึกษ พบว่า โปรแกรมการศึกษาวิชาชีพหรือธุรกิจมีผลกระทบที่สำคัญต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนที่เรียนในโปรแกรมเหล่านี้มักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีโอกาสน้อยที่จะลาออกจากการศึกษา นอกจากนี้ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมยังช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกทางอาชีพได้ดีขึ้นในอนาคต

3. การบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม สถานะ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกันในด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อาจเนื่องจาก นักเรียนและตัวแทนสถานประกอบการอาจคาดหวังผลลัพธ์ที่จับต้องได้ เช่น ความสามารถในการปฏิบัติงานจริง ส่วนครูและผู้บริหารมีเป้าหมายเชิงนโยบายและการจัดการ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การวัดผลที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และการพัฒนาทักษะบุคลากร สอดคล้องกับ สุทธิรักษ์ ทัศบุตร (2566) ได้ทำการศึกษการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01 และจำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนการจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ข้อเสนอแนะที่ให้นักเรียนนักศึกษาประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคที่ตลาดแรงงานต้องการบุคลากรที่สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว ด้านหลักสูตร การเสนอให้สถานศึกษาจัดทำแผนการเรียนที่ถูกต้องตามโครงสร้างหลักสูตร พร้อมทั้งมีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพก่อนใช้งาน เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ด้านผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา มีการพัฒนาวิชาชีพของผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา ตลอดจนกำหนดให้ครูนิเทศก์นิเทศอย่างน้อย 3 ครั้งต่อภาคเรียน เป็นการเน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญของบุคลากรในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาจัดทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนและสถานประกอบการ รวมถึงการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศ เป็นแนวทางที่

ช่วยสร้างความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย การปฐมนิเทศช่วยเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเข้าใจข้อกำหนดและความคาดหวังของสถานประกอบการ ส่วนปัจจัยนิเทศช่วยสรุปผลและประเมินการฝึกอาชีพ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการฝึกงานในอนาคต ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ครูฝึกในสถานประกอบการเป็นพนักงานที่มีความเชี่ยวชาญและผ่านการประเมินความรู้ เป็นการรับประกันว่าผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์และความสามารถในสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ครูฝึกในสถานประกอบการที่มีมาตรฐานสูงจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานได้ดียิ่งขึ้น ด้านสถานประกอบการ ให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการประเมินการฝึกอาชีพ และจัดสวัสดิการหรือเบี้ยเลี้ยงที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน เป็นแนวทางที่ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ การประเมินร่วมกันช่วยให้กระบวนการฝึกอาชีพมีความต่อเนื่องและปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ และมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการประเมินผลที่ไม่ใช่แค่การให้คะแนน แต่เป็นการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การประเมินที่เน้นสมรรถนะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และอุตสาหกรรม ๑๔ ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก บัวแก้ว และกิตติ รัตนราช (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนสถานประกอบการ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในแต่ละด้าน ดังนี้ 2.1) ด้านการวางแผนผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนในการจัดสรรงบประมาณที่จะนำมาใช้สำหรับการเรียนการสอนภาคทฤษฎีให้กับผู้เรียนอย่างเพียงพอ เหตุผลเพราะว่าในการเรียนทฤษฎีเป็นการปูพื้นฐาน เตรียมความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะในด้านต่างๆ ที่จำเป็นก่อนที่ผู้เรียนจะนำสิ่งต่างๆ ที่ได้เรียนในภาคทฤษฎีไปปฏิบัติงานจริงในการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภาตะวัน บุญจิต (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งในอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทาง 5 แนวทาง 1) การสร้างแรงจูงใจให้กับสถานประกอบการ 2) การสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี 3) การส่งเสริมให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนบรมครูฝึกในสถานประกอบการร่วมกับสำนักงานพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา 4) การให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวม 5) การบริหารจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในทุกมิติโดยมีสภาอุตสาหกรรมเป็นศูนย์กลาง เพื่อการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในด้านสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ใช้เป็นแนวทางในการสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็งกับสถานประกอบการ โดยการจัดทำสัญญาฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ

1.2 ในด้านครูฝึกในสถานประกอบการ สถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของครูฝึกในสถานประกอบการ โดยจัดให้มีการอบรมและทดสอบความรู้ของครูฝึกตามมาตรฐานที่กำหนด

1.3 ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียน สถานศึกษาควรปรับปรุงระบบการวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปอย่างเป็นระบบ โดยใช้ผลการวิจัยในการกำหนดวิธีการประเมินผลที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในระบบทวิภาคี

2.2 ควรศึกษาผลกระทบของการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีต่อความพร้อมในการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศและประเมินผลสำหรับผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2561). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. ทวีพรีนท์ (1991) จำกัด.
- ธนภัทร แสงจันทร์. (2564). รูปแบบการบริหารอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 8(2), 132 – 145.
- นภาพร เหล่าพิชิต. (2562). *การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสุรินทร์*. ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปารวี แก้วมณีชัย. (2567). การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา*, 8(1), 116-21.
- ฝ่ายวิชาการ กาญจนภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง. (2567). *การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ฝ่ายวิชาการ กาญจนภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง. สืบค้นจาก http://www.goldsmith.ac.th/files/1010150885526_12090615152729.pdf
- ฝ่ายวิชาการวิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร. (2567). *การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี*. งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ฝ่ายวิชาการวิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร. สืบค้นจาก http://www.edu.ru.ac.th/coved/pdf/vo_ed/การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี.pdf
- ภาตะวัน บุญจิต. (2565). *แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งในอำเภอศรีราชา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมนึก บัวแก้ว และกิตติ รัตนราช (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์. *วารสารราชพฤกษ์*, 19(1), 129-139.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *รายงานประจำปี 2559*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2566). *การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. (2567). *รายงานประจำปี สอศ. 2567*. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุทธิรักษ์ ทัศบุตร. (2566). การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 17(1), 34 – 45.
- อุษา พรหมรินทร์. (2561). *การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Gunderson, M. M. (2004). *A study of the influence vocational education has on students ' ultimate academic success*. Florida: University of Central Florida, Orlando, Florida.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.